

Murányi István - Sipos Flórián:

***Nemzeti radikálisok tekintélyelvűsége:
szociális dominancia orientáció és ellentörténelem***

Az ELTE Társadalmi Konfliktuskutató Központja és a Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszékének 2010 őszén indult *Új tekintélyelvűség* projektje napjaink magyar társadalmában jelen lévő tekintélyelvűség empirikus vizsgálatára vállalkozott.¹

A témakörben korábban végzett hazai szociológiai és szociálpszichológiai kutatások kizárólag a többségi társadalom tekintélyelvűségét (és/vagy előítéletességét, cigányellenességét, antiszemitizmusát) vizsgálták. (Erős-Fábián, 1999; Fábián, 1999; (Enyedi et al, 2002, 2004). Az *Új tekintélyelvűség* projektnek – egy országos reprezentatív lakossági adatfelvétel mellett - része volt egy nemzeti radikális félkatonai szervezet tagjainak körében készült kérdőíves vizsgálat. Ez a kutatás lehetőséget nyújtott arra, hogy olyan csoportban vizsgáljuk a tekintélyelvűséget és a kapcsolódó jellemzőket (nemzettudat, csoportközi előítélet), amelynek tagjai nyíltan azonosulnak a nemzeti radikalizmussal és (feltehetően) a többségi társadalomtól extrém módon eltérő nemzeti identitás jellemzi őket. A gyakorlatilag két megyében (Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar) működő szervezet 2007 tavaszán alakult, jelenlegi tagsága kb. 160 fő. Az önmagukat katonai hagyományörző társaságként meghatározó szervezet elődjének tekinti a reformkori nemzeti radikálisokat (1848) és a 1956-os Nemzetőrséget. A nemzettudat erősítését, hagyományörzést, rend- és vagyonvédelmi feladatokat végző, pártpolitikai kötődést elutasító szervezet megjelenése (II. világháborús magyar honvéd egyenruha) és strukturális tagolódása egyaránt katonai jellegű. A szervezet ideológiáját tömören kifejezi a minden tag részére kötelező eskü szövege (lásd a Függelékben).

Az összehasonlításhoz szükséges kontrollminta (szervezet) kiválasztásának legfőbb szempontja az volt, hogy a szervezet ne kötődjön nemzeti- vagy politikai ideológiához, ugyanakkor a nemzeti radikálisokkal közel azonos életkorú szervezeti tagok hasonló lakóhelyi környezetben éljenek. A kontroll minta kritériumának egy természet- és civil környezetvédő szervezet felelt meg leginkább. Az Egyesület 1986 őszén alakult 30 fős diákcsoport, 1989-ban jegyezték be hivatalosan. A kb. 300 fős szervezet tagsága (tagdíjfizető tagok, pártolók és aktivisták) és működése elsősorban Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéhez kötődik. A szervezet tevékenységét a következők jellemzik: környezeti nevelés, természetvédelmi felmérések, madártani munkák, energiagazdálkodás, lakossági tanácsadás, környezetbarát termékek árusítása, környezeti kérdésekkel kapcsolatos társadalmi célú kommunikáció, környezetvédelmi/tájjgazdálkodási projektek/ kampányok, civil szervezetek koordinálása.

¹ A kutatás eredményeit összefoglaló könyv a közelmúltban jelent meg (Csepeli et al. , 2011).

I. Szociális dominancia orientáció

A nemzeti radikálisok és környezetvédők körében végzett adatfelvétel kérdőíve több tematikus dimenzióra (szocializáció, értékek, vallás, diszkrimináció, nemzeti identitás, társadalmi, politikai és ideológiai attitűdök) vonatkozó kérdésblokkot tartalmazott. Ezek egyike volt a társadalmi dominancia elmélethez kapcsolódó Szociális Dominancia Skála (SDO).

A szintézis igényével fellépő elméletet a szerzők inkább interdiszciplináris megközelítésnek, a különböző elemzési szinteket (individuális személyiség és attitűd, intézmény, társadalomszerkezet) egybefoglaló „koherens elméleti keretének” tekintik. Az elsődleges forrásnak felsorolt elméletekkel (tekintélyelvű személyiség elmélete, a politikai viselkedés Rokeach-féle értékelmélete, Blumer csoportpozíció elmélete, marxizmus, neoklasszikus elitelméletek, politikai attitűdvizsgálatok, közvélemény-kutatási eredmények, társas identitás elmélete, evolúciós pszichológia elméletei) ellentétben, a szerzők elzárkóznak a társadalmi dominancia elmélet kifejezetten pszichológiai vagy szociológiai minősítésétől. Az elmélet szerint a társadalmakra egységesen jellemző, hogy „csoportalapú társadalmi hierarchiák rendszereiként szerveződnek”, az alárendelt csoportok létezése természetes és célszerű. Ennek logikus és (talán) meglepő következménye, hogy a hierarchizált társadalmakban a megkülönböztetés vagy előítéletes sztereotípiák általános, semmiképpen nem tekinthető abnormálisnak. A domináns és alávetett csoportokra tagolódás alapja a társadalmi értékek (hatalom, vagyon, rang) valamint az anyagi és szimbolikus javak eltérő mértékű birtoklása. A szerzők nem zárják ki az egyéni jellemzők (pl. képesség) szerepét a birtoklásban, de alapvetően a csoport funkcióit tartják meghatározónak. (Sidanius-Pratto, 1999).

Az elmélethez kapcsolódó szociális dominancia orientáció (SDO) az egyenlőtlen és hierarchikus társadalmi csoportkapcsolatok értékelését, a csoportdominancia megítélését (helyeslését) kifejező egyénekre jellemző irányultság (Sidanius-Pratto, 1999). Az SDO a csoportközi kapcsolatokra irányuló általános attitűd orientáció, amely az egyenlőséget és a hierarchiát a fölrendelt - alárendelt dimenzió mentén fejezi ki. A nagyobb szociális dominancia orientáció a hierarchia-erősítő, a kisebb SDO a hierarchia-gyengítő ideológiák és politikák támogatásával jár együtt. (Pratto et al, 1994)

A szociális dominancia orientációval kapcsolatos empirikus kutatások újabb értelmezési kereteket, illetve újabb elemzési szempontokat jelentenek. Az SDO két főkomponens szerinti értelmezése szerint az SDO-n belül megkülönböztethető az ún. csoport-alapú dominancia (GDB) és az általános szembeállítás az egyenlőséggel (OEQ). A GDB konkrét társadalmi csoportokra irányul, egyfajta természetes (velünk született) vágy a mások felett érzett felsőbbrendűsége, amelynek megerősítő és szabályozó funkciója van. Ezzel szemben az OEQ nem fókuszál konkrét csoportra, mivel általános szembenállás az egyenlő társadalmi rendszerekkel. (Jost-Thomson, 2000; Schmitt et al, 2003).

A szociális dominancia orientációra vonatkozó fontosabb kutatási előzmények eredményeire támaszkodva, az alábbi hipotéziseket vizsgáljuk a nemzeti radikális (és a civil környezetvédő) szervezetekben végzett kutatás alapján:

1. hipotézis: Az SDO és a tekintélyelvűség, nemzeti attitűd, előítélet valamint a dogmatizmus skálák közötti kapcsolat lényegesen eltér a nemzeti radikális (továbbiakban NR) és a civil környezetvédő (továbbiakban CE) csoportokban.
2. hipotézis: Az NR és CE csoportok szocio-kulturális jellemzők (nem, életkor, iskolai végzettség, foglalkozási státusz) és az alávetett-domináns dichotómia alapján történő kategorizálás között értelmezhető kapcsolat van: a nemzeti radikálisokat alávetett, a civil környezetvédő csoportot domináns csoportnak tekinthetjük.
3. hipotézis: Az SDO - és a SZDO-hoz kapcsolódó tekintélyelvűség, előítélet és nemzeti attitűd - a szociális dominancia elmélet korábbi empirikus eredményeinek megfelelően jellemzi a domináns CE és az alávetett NR csoportokat: az NR csoportban csak az SDO skála átlaga alacsonyabb, a CE csoportban magasabb.

I.1. Módszertan

A kutatás mintavételének alappopulációja a két szervezet kelet-magyarországi országrészben (Szabolcs-Szatmár-Bereg és Hajdú-Bihar megye) élő tagsága. A tagság listája alapján 2010. októberben és novemberben lebonyolított véletlen mintavétel N=100-100 fős mintáit a nem és életkor megoszlások alapján súlyoztuk.

A statisztikai elemzések érvényességének megőrzése érdekében az elemzés során mindvégig törekedtünk elkerülni az alacsony elemszám okozta problémákat. Az összevont változók (skálák) kialakításánál az itemek hiányzó értékeit minden esetben a megfelelő NR vagy CE almintá átlagával pótoltuk. Az elemzések során alkalmazott skálák:

Szociális Dominancia Orientáció-skála (SDO). A szociális dominancia orientáció mérésére felhasznált 16 itemet tartalmazó eredeti SDO6 skála kiegyenlített volt, a tételek fele az egyenlőtlenség és dominancia támogatására, míg a másik fele az elutasítására vonatkozott (Sidanius-Pratto, 1999). Ennek megfelelően a kutatás kérdőívében alkalmazott 11 itemből a skála megbízhatóságának leginkább megfelelő öt-öt itemet vontuk be az összevont változó képzésébe. Az így kialakított SDO-skála Cronbach-alfa értéke: 0.760. (A skála itemeit lásd: Függelék).

Rokeach Dogmatizmus - skála (RDS). A skála kialakításához 13 itemet használtunk fel a Rokeach Dogmatism Scale (Rokeach, 1960) állítások közül. Az RDS skála Cronbach-alfa értéke: 0.735. (A skála itemeit lásd: Függelék).

Tekintélyelvűség-skála. A kérdőívben szereplő 14 állítás egy 30 itemet tartalmazó kérdésblokk része volt. Az itemek egy részének (5 item) forrása a „teljes” etnocentrizmus skála, illetve az F-skála (Adorno et al, 1969), míg 4 item Altemeyer Jobboldali Tekintélyelvűség-skálájához (RWA) kapcsolódik (Altemeyer, 1988). Az AUTS skála Cronbach-alfa értéke: 0.757. (A skála itemeit lásd: Függelék).

Előítélet-skála. A csoportközi előítéletesség mérésére a Bogardus-féle hét fokozatú társadalmi távolságskála (Bogardus, 1928) módosított változatát használtuk. A 11 külcsoport megítélése az eredeti skála hatodik (szomszédság) fokozata alapján történt. A külcsoportok összeállítása során a másság minél szélesebb reprezentációjára törekedtünk (nemzeti, etnikai, politikai, vallási és stigmatizált csoportok). A Diszkrimináció-skála Cronbach-alfa értéke: 0.770. (A skála itemeit lásd: Függelék).

Nemzeti attitűd-skála. Csepeli György nemzetkonceptiójára (Csepeli, 1989; 1997) támaszkodó elmélet (Dekker-Malova, 1997; Dekker et al 2003) szerint a nemzeti attitűdök a saját nemzetre és országra irányuló érzelmek részeiként, típus és erősség alapján elkülöníthetők. *A nemzet és az ország iránti nemzeti attitűdök közül egy*

semleges (nemzeti érzések) és öt pozitív érzelmi típust lehet megkülönböztetni. A hierarchikus struktúrával leírható nemzeti attitűdök fontos jellemzője a kumulatív szerveződés. A nemzethez való tartozás érzését kifejező, elsőként kialakuló nemzeti érzésre sorrendben épülő további nemzeti attitűdök (nemzeti büszkeség, nemzeti preferencia, nemzeti felsőbbrendűség és nacionalizmus) az előzőeket is magukba foglalják. A hierarchia csúcán elhelyezkedő, extrém módon pozitív nemzeti identitást generáló nacionalizmus egyfajta kombinációja a nemzethez tartozás érzésének, a közös eredetnek, a vérségi kötelékeknek. Az elmélet alapján kidolgozott skála validitása megfelelőnek bizonyult több nemzetközi (Dekker et al 1996; Murányi et al, 2010) és magyarországi kutatásban (Murányi, 2005). A 19 item alapján szerkesztett hat alskála összevonásával képzett nemzeti attitűd skála Cronbach-alfa értéke: 0.859. (A skála itemeit és a hat aldimenzió eredményét lásd: Függelék).

I.2. Elemzések

1. hipotézis: Az SDO és a tekintélyelvűség, nemzeti attitűd, előítélet valamint a dogmatizmus skálák közötti kapcsolat lényegesen eltér az NR és a CE csoportokban.

A szociális dominancia elméletnek megfelelően a kutatások pozitív kapcsolatot mutattak ki az SDO és a hierarchia-erősítő meggyőződések (pl. bevándorlókkal szemben) és negatív kapcsolatot az SDO és a hierarchia-gyengítő meggyőződések (pl. pozitív diszkrimináció) között. (Landonde et al, 2007). Több kutatás is arra utal, hogy az SDO negatívan korrelál az empátiával, a toleranciával és az altruizmussal. (Pratto et al, 1994). Az SDO empirikus vizsgálatával foglalkozó szakirodalom jelentős része foglalkozik a szociális dominancia orientáció és a hozzá kötődő fogalmak kapcsolatával, illetve függetlenségével. A korábbi kutatási eredmények szerint az SDO fogalmilag és empirikusan is elkülönül a tekintélyelvűségtől (és a politikai konzervativizmustól), ugyanakkor a magas SDO értékkel, illetve tekintélyelvűséggel jellemezhetőek viszonylag rasszisták, homofóbok, etnocentrikusak és politikailag konzervatívok (Sidanius-Pratto, 1999). Egy későbbi vizsgálati eredmény nem igazolta a tekintélyelvűség és az SDO empirikus elkülönültségét (függetlenségét), mivel az SDO és a különböző tekintélyelvűségi skálák között magas korrelációt találtak, azonban a konzervatív nézeteket az SDO és a tekintélyelvűség változatlanul egymástól függetlenül magyarázta (Hiel-Mervielde, 2002). Az SDO és a jobboldali tekintélyelvűség (RWA) jól előrejelzi a csoportközi előítéletet, azonban különböző pszichológiai jellemzőkhöz kapcsolódnak (Heaven-Bucci, 2001).

Elemzésünkben az NR és a CE almintákon külön-külön vizsgáltuk az SDO és a kapcsolódó skálák közötti korrelációt.

A nemzeti radikális csoportban – hasonlóan a nemzeti attitűdhez - az SDO szorosan együtt jár a vizsgált skálákkal, csak a tekintélyelvűség skálával nem korrelál szignifikánsan. További sajátosság, hogy a dogmatizmus és az előítélet között nincs, míg a tekintélyelvűségnek csak a dogmatizmussal van szignifikáns kapcsolata.

1. táblázat

Skála korrelációk – NR alminta
(korrelációs együtthatók, Pearson correlation, 2 tailed)

	Nemzeti attitűd	Előítélet	Dogmatizmus	Tekintélyelvűség
Nemzeti attitűd	1	-	-	-
Előítélet	0.214*	1	-	-
Dogmatizmus	0.303**	-0.018	1	-
Tekintélyelvűség	0.099	-0.026	0.327**	1
SDO	0.269**	0.227*	0.221*	0.050

A civil környezetvédő csoportban a skálák közötti korrelációk többsége jelentős, pozitív és szignifikáns – egy kivétellel: az SDO csak a tekintélyelvűséggel korrelál szignifikánsan és két esetben is negatív a korrelációs együttható. Az SDO növekedése a nemzeti attitűd és a diszkriminancia csökkenésével jár együtt (bár a kapcsolatok gyengék és nem szignifikánsak).

2. táblázat

Skála korrelációk – CE alminta
(korrelációs együtthatók, Pearson correlation, 2 tailed)

	Nemzeti attitűd	Előítélet	Dogmatizmus	Tekintélyelvűség
Nemzeti attitűd	1	-	-	-
Előítélet	0.210*	1	-	-
Dogmatizmus	0.354**	0.236*	1	-
Tekintélyelvűség	0.264**	0.364**	0.240*	1
SDO	-0.053	0.181	-0.120	0.267**

A skálák közötti kapcsolat ok-okozati vizsgálatát útmodellel vizsgáltuk. A két almintában külön-külön elvégzett útmodellek elemzési logikájának felépítéséhez a teljes mintán elvégzett regressziós elemzés eredményét vettük figyelembe. A modellben az SDO függő változóként, a másik négy skála független változóként szerepelt. Az eredmények szerint a teljes mintában a szociális dominancia orientációt az előítéletesség és a tekintélyelvűség befolyásolja szignifikánsan, míg a dogmatizmus és a nemzeti attitűd hatása csekély (és nem szignifikáns).

3. táblázat

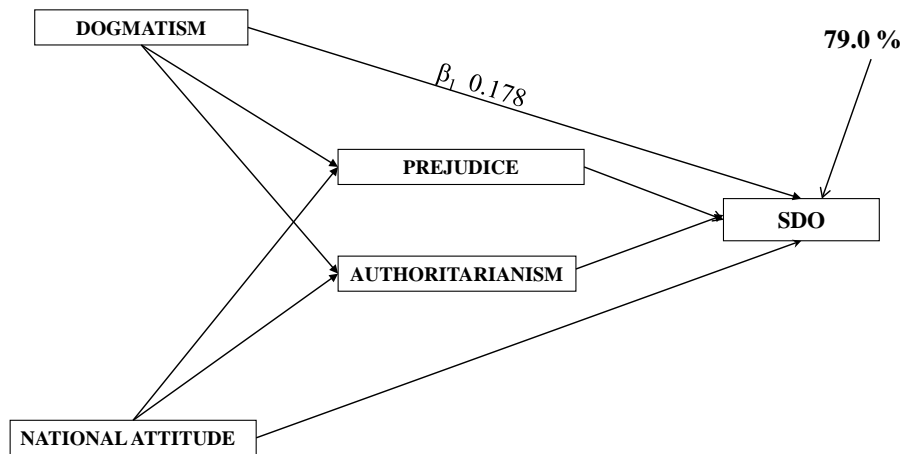
Lineáris regressziós modell, függő változó SDO – teljes minta

	Beta	Sig
Előítélet	0.196	0.010
Tekintélyelvűség	0.180	0.047
Dogmatizmus	0.021	0.820
Nemzeti attitűd	-0.028	0.771
Adjusted R Square (százalékban)	7.6	

Az útmodell séma felépítésének logikája a következő volt: a függő változónak tekintett SDO mellett közbülső változóknak a teljes mintában meghatározónak bizonyult előítéletet és tekintélyelvűség skálákat szerepeltettük.

Ha csak a szignifikáns hatásokat tekintjük, akkor a nemzeti-radikális almintában az előítéletesség ($\beta_2:0.192$, $p=0.045$) a civil-környezetvédő csoportnál a tekintélyelvűség ($\beta_3:0.286$, $p=0.008$) befolyásolja szignifikánsan (és a legnagyobb hatással) az SDO-t. Mindkét útmodellben csak a közvetlen hatások jelentősek.²

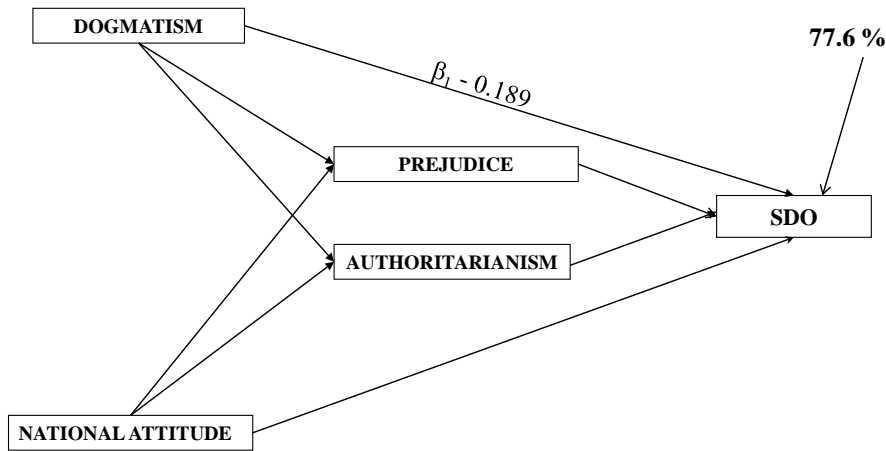
1.ábra
Útmodell a nemzeti-radikális almintában³

² Közvetett hatások (béta szorzatok) az NR útmodellben: Dogmatizmus * Diszkriminancia: -0.004, Dogmatizmus * Tekintélyelvűség: 0.006, Nemzeti attitűd * Diszkriminancia: 0.046, Nemzeti attitűd * Tekintélyelvűség: 0.000. Közvetett hatások (béta szorzatok) az CN útmodellben: Dogmatizmus * Diszkriminancia: 0.026, Dogmatizmus * Tekintélyelvűség: 0.048, Nemzeti attitűd * Diszkriminancia: 0.020, Nemzeti attitűd * Tekintélyelvűség: 0.058.

³ Az NR útmodellek jellemzői. 1. modell (függő változó: SDO): Előítélet ($\beta_2:0.192$, $p=0.045$). Dogmatizmus ($\beta_1:0.178$, $p=0.097$), Nemzeti attitűd ($\beta_4:0.176$, $p=0.091$), Tekintélyelvűség ($\beta_3: -0.021$, $p=0.840$) Adjusted R Square: 0.092. 2. modell (függő változó: Előítélet): Dogmatizmus($\alpha_1:-0.092$, $p=0.379$). Nemzeti attitűd ($\alpha_3: 0.241$, $p=0.002$) Adjusted R Square: 0.034. 3. modell (függő változó: Tekintélyelvűség): Dogmatizmus($\alpha_2:0.327$, $p=0.002$). Nemzeti attitűd ($\alpha_3:- 0.001$, $p=0.997$) Adjusted R Square: 0.084.

2. ábra
Útmodell a civil-környezetvédő almintában⁴

Az 1. hipotézis igazoltuk, mivel a lényegesen eltérő tevékenységgel és ideológia háttérrel bíró két szervezet tagjaira jellemző SDO és a négy skála kapcsolata alapvetően eltér.

A nemzeti radikálisok csoportjában az SDO és az előítéletesség kapcsolata a meghatározó, mivel a két skálát szignifikáns korrelációs kapcsolat jellemzi és az SDO értékét csak az előítéletesség befolyásolja szignifikánsan. Ezzel szemben a civil környezetvédő csoportban a vizsgált skálák közül a tekintélyelvűség szerepét kell kiemelnünk, mivel az SDO skálával szignifikáns korrelációs kapcsolat és az útmodellben szignifikáns magyarázat csak a tekintélyelvűség skálát jellemzi.

2. hipotézis: Az NR és CE csoportok szocio-kulturális jellemzők (nem, életkor, iskolai végzettség, foglalkozási státusz) és az alávetett-domináns dichotómia alapján történő kategorizálás között értelmezhető kapcsolat van: a nemzeti radikálisokat alávetett, a civil környezetvédő csoportot domináns csoportnak tekinthetjük.

A vizsgált két almintá demográfiai-szociológiai összetétele lényegesen eltér: a civil-környezetvédő csoporthoz viszonyítva, a nemzeti-radikális almintában szignifikánsan

⁴ A CE útmodellek jellemzői. 1. modell (függő változó: SDO): Tekintélyelvűség (β_3 :0.286, $p=0.008$). Dogmatizmus (β_1 :-0.189, $p=0.074$), Előítélet (β_2 :0.141, $p=0.182$), Nemzeti attitűd (β_4 : -0.091, $p=0.385$) Adjusted R Square: 0.093. 2. modell (függő változó: Előítélet): Dogmatizmus(α_1 :0.185, $p=0.080$). Nemzeti attitűd (α_3 : 0.145, $p=0.169$) Adjusted R Square: 0.055. 3. modell (függő változó: Tekintélyelvűség): Dogmatizmus(α_2 :0.168, $p=0.102$). Nemzeti attitűd (α_3 : 0.205, $p=0.050$) Adjusted R Square: 0.076.

alacsonyabb a nők, az iskolázottak és a kedvező foglalkozási pozícióval jellemezhető aránya, míg az életkori átlagok közel azonosak.⁵

A szociális dominancia elmélet szerint a domináns csoportokra a pozitív társadalmi értékek és (anyagi és szimbolikus) javak birtoklása a jellemző, míg az alávetett csoportokra ennek ellentéte. (Sidanius-Pratto, 1999).

A magas iskolázottság és a foglalkozási hierarchiába elfoglalt magasabb pozíció a javak birtoklásának nagyobb részét, illetve a több pozitív társadalmi érték birtoklását valószínűsíti. Mindezeket figyelembe véve, az NR és CE almintákat jellemző iskolai végzettség és a foglalkozási kategóriák szerinti megoszlások alapján joggal feltételezhetjük, hogy a nemzeti radikálisok inkább alávetettek, míg a civil környezetvédő csoportok inkább domináns csoportok – így a 2. hipotézist igazoltnak tekinthetjük.

3.hipotézis: Az SDO - és a SZDO-hoz kapcsolódó tekintélyelvűség, előítélet és nemzeti attitűd - a szociális dominancia elmélet korábbi empirikus eredményeinek megfelelően jellemzi a domináns CE és az alávetett NR csoportokat: az NR csoportban csak az SDO skála átlaga alacsonyabb, a CE csoportban magasabb.

A szociális dominancia elmélet alapján kidolgozott SDO a domináns csoportok körében magasabb, míg az alávetett csoportokban alacsonyabb. *A domináns csoport számára egyrészt az indokolja az egyenlőtlenséget, hogy a csoporttagok számára a felsőbbrendűség megfelelő és kényelmes, másrészt a társadalmak elvárásai is inkább a domináns csoportoknak előnyösek.* A domináns, illetve alávetett csoportoknak megfelelően magas, illetve alacsony (például nemi vagy etnikai) csoportstátusz alapján elkülönült csoportokra több kutatás is bizonyította az eltérő SDO átlagot: kutatási mintáktól, kulturális környezettől, kontextuális tényezőktől és a csoportstátusz definiálásától függetlenül, a magasabb státuszt magasabb SDO jellemezte (Sidanius-Pratto, 1999). (Sidanius, et al, 2000) (Jost and Thomson, 2000). *Az SDO-t eredetileg stabil egyéni különbségekre dolgozták ki, azonban egy kutatási eredmény arra hívja fel a figyelmet, hogy a csoportstátusz változással összhangban megváltozik az SDO szintje is.* (Schmitt et al, 2003)

Eredményeink szerint az NR almintában minden standartizált skálának magasabb az átlaga. A nemzeti radikálisok csoportjában lényegesen erősebb (magasabb átlag) a nemzeti attitűd, a

⁵ A nemek aránya a nemzeti-radikális almintában – férfi: 83 százalék, nő: 17 százalék – és a civil-környezetvédő almintában: férfi: 51 százalék, nő: 49 százalék. (Cramer's V: 0.340, $p \leq 0.001$). Életkor átlag a nemzeti-radikális almintában: 32.28 év, a civil-környezetvédő almintában: 33. 22 év (Independent Samples T Test: $p = 0.543$). Iskolai végzettség a nemzeti-radikális almintában - nyolc általános: 28 százalék, kitanult valamilyen szakmát: 35 százalék, érettségizett: 26 százalék, diplomás: 11 százalék – és a civil-környezetvédő almintában: nyolc általános: 2 százalék, kitanult valamilyen szakmát: 3 százalék, érettségizett: 29 százalék, diplomás: 66 százalék. (Cramer's V: 0.667, $p \leq 0.001$). Foglalkozási kategóriák a nemzeti-radikális almintában - felső-vagy középvezető, nagyvállalkozó: 3 százalék, beosztott vagy szabadfoglalkozású értelmiségi: 18 százalék, egyéb szellemi foglalkozású: 2 százalék, alsósintű vezető, technikus: 3 százalék, kisiparos, kiskereskedő, egyéni gazdálkodó, vállalkozó: 3 százalék, szakmunkás: 26 százalék, betanított, segéd- vagy alkalmi munkás: 29 százalék, tanuló: 6 százalék, egyéb: 3 százalék, válaszhány: 7 százalék – és a civil-környezetvédő almintában: felső-vagy középvezető, nagyvállalkozó: 10 százalék, beosztott vagy szabadfoglalkozású értelmiségi: 42 százalék, egyéb szellemi foglalkozású: 13 százalék, alsósintű vezető, technikus: 3 százalék, kisiparos, kiskereskedő, egyéni gazdálkodó, vállalkozó: 2 százalék, szakmunkás: 4 százalék, betanított, segéd- vagy alkalmi munkás: 1 százalék, tanuló: 22 százalék, egyéb: 3 százalék. (Cramer's V: , $p \leq 0.001$).

tekintélyelvűség és a dogmatizmus. Az előítélet és különösen a szociális dominancia orientáció már lényegesen gyengébb, de a két skála átlaga mindkét esetben magasabb, mint a civil környezetvédő csoportban.

4. táblázat

Skála átlagok a két almintában *

(standartizált skála átlagok; Independent-Samples T Test, 2 tailed)

	NR alminta	CE alminta
Nemzeti attitűd	0.725	- 0.725
Tekintélyelvűség	0.651	- 0.651
Dogmatizmus	0.605	- 0.605
Előítélet	0.391	- 0.391
Szociális dominancia orientáció	0.186	- 0.186

* Minden skála esetén szignifikáns eltérés, $p \leq 0.01$

A 3. hipotézist csak részben igazoltuk, mivel az SDO skála átlaga az alávetettnek tekinthető NR csoportban szignifikánsan magasabb, mint a domináns CE csoportban.

A korábbi kutatásoktól eltérő eredményre vonatkozó magyarázatunk a csoportokon belüli relatív státuszhoz kapcsolódik. A következőkben az NR és a CE csoportokon belüli szocio-kulturális jellemzők, mint státuszváltozók szerinti alcsoportok SDO átlagait vizsgáljuk. Ezt az indokolja, hogy az SDO és a csoporton belüli relatív státusz kapcsolatát rétegzett csoportok esetén is igazolták (Sidanius-Pratto, 1999).

A nem és az SDO kapcsolatát vizsgálva, látható, hogy a nemi identifikáció erőssége a férfiak körében az SDO növekedésével, míg a nők körében az SDO csökkenésével jár együtt. Ez felveti a szociális dominancia elmélet azon állításának újragondolását, mely szerint a nemi csoporttagságnak összhangban kell lennie az önkényes csoporttagsággal (például foglalkozás) eltérő státuszával. (Wilson-Liu, 2003).

Az SDO kutatások korábbi eredményeinek megfelelően, a vizsgálatunk mindkét almintában igazolta, hogy férfiaknak magasabb az SDO átlaga, mint a nőknek. (Azonban az átlagok eltérése egyik almintában sem szignifikáns).

5. táblázat

Nemek és SDO

(átlag; Independent-Samples T Test, 2 tailed)

	NR alminta	CE alminta
férfiak	0.196	-0.002
nők	0.132	-0.374

Az életkor és az SDO kapcsolata

A szociális dominancia elmélet nem tekinti a csoportstátusznak megfelelő domináns és alávetett csoportoknak az életkor alapján kialakított csoportokat, így nem meglepő, hogy a kutatási eredmények alapján az életkor és az SDO között nincs következetes együtt járás (Pareto, Sidanius, 1999). Statisztikai érvényesség tekintetében eredményeink hasonlóak, mivel az SDO átlag eltérése egyik almintá életkori csoportjaiban sem szignifikáns. Az NR és CE csoportokra jellemző SDO átlagoknak megfelelően, a nemzeti radikális almintában mindkét életkori csoport SDO átlaga pozitív, míg a CE almintában mindkettő negatív. A két csoportra egyaránt igaz, hogy a fiatalokat magasabb SDO jellemzi, mint az időseket.

6. táblázat

Életkor és SDO

(átlag; Independent T)

	NR alminta	CE alminta
fiatalok	0.218	-0.024
idősek	0.157	-0.384

A társadalmi státusz és az SDO kapcsolata

Az iskolai végzettség és a foglalkozási kategóriákat két ok miatt vontuk össze. Egyrészt olyan összevont mutató kialakítására törekedtünk, amely megfeleltethető a „hagyományos” szociológiai társadalmi státusz fogalomnak, másrészt - mivel a két változó megoszlása lényegesen eltér a két almintában – az összehasonlítás során elkerülhetetlen alacsony elemszám problémát kívántuk kiküszöbölni. Az iskolai végzettség és a foglalkozási kategóriák változók átalakítását ⁶ követően a főkomponens-elemzéssel kialakított társadalmi státuszváltozó/főkomponens (magyarozott variancia: 81.8 százalék) alapján két azonos elemszámú csoportot képeztünk (alacsony és magas státuszú csoport).

Az SZDO alapján a magas társadalmi státuszú (azaz magas csoportstátuszú) csoportokat magas, míg az alacsony társadalmi státuszú (azaz alacsony csoportstátuszú) csoportokat alacsony SDO átlag jellemzi.

A civil környezetvédő almintában az SDO átlagok eltérése nem szignifikáns. Hasonlóan a CE almintához, a nemzeti radikális almintában sem teljesül a státuszcsoporthoz és az SDO várt kapcsolata, azonban a NR csoporton belül az SDO átlagok eltérése szignifikáns: az alacsony társadalmi státuszú nemzeti-radikálisokat jelentősen (és szignifikáns) nagyobb SDO átlag jellemzi, mint a magas státuszú csoportot. Az alacsony státuszú csoport robusztus SDO átlaga

⁶ A foglalkozás változó kategóriáihoz rendelt értékek: 1: betanított, segéd- vagy alkalmi munkás; 2: szakmunkás; 2.5: tanuló, egyéb; 3: egyéb szellemi foglalkozású, alsószintű vezető, technikus, kisiparos, kiskereskedő, egyéni gazdálkodó, vállalkozó; 4: szabadfoglalkozású értelmiségi; felső- vagy középszintű vezető, nagyvállalkozó. Az iskolai végzettség változó kategóriáihoz rendelt értékek: 1: nyolc általános; 2: kitanult valamilyen szakmát; 3: érettségizett (szakközépiskola, technikum, gimnázium); 4: diplomás (főiskola, egyetem).

bizonyára olyan mértékben „felülírja” a magas státusszal bíró NR tagok SDO átlagát, hogy – ellentétben a várt tendenciával - a teljes NR csoport átlaga (0.186) nagyobb a CE alminta átlagánál (-0.186).

7. táblázat

Társadalmi státusz és SDO
(átlag; One-Way ANOVA)

	NR alminta*	CE alminta
alacsony státusz	0.348	-0.027
magas	-0.272	-0.236

* $p \leq 0.05$

Természetesen ez utóbbi feltételezést óvatosan kell kezelnünk, mivel a „felülírás” folyamatát nem tudjuk adatokkal alátámasztani. Ennél konkrétabb magyarázati lehetőséget kínál a csoportokra jellemző SDO változása és a csoportstátusz változásának érzékelése közötti kapcsolatokat elemző tanulmány. A három országban (Izrael, Észak-Írország, USA) végzett adatfelvételek alapján kapott eredmények a csoport státusz érzékelésének hatását igazolták az SDO változására, melynek mértéke annak függvénye, hogy mi alapján történik a csoportok megkülönböztetése. A legtöbb vizsgált csoport (pl. etnikai, vallási csoportok) esetén teljesült a következő: ha a csoportok közötti státuszt nagyobbak érzékelték, akkor a csoportok közötti SDO eltérés is nagyobb volt. Ezzel szemben az SDO nemek közötti eltérése nem változott a férfiak és a nők státusz eltérés percepciójának függvényében: a férfiaknak akkor is nagyobb volt az SDO-ja mint a nőké, amikor a nemek közötti eltérést nagyon kicsinek érzékelték. (Levin, 2004).

A fentieknek megfelelően – viszonyítva a magas társadalmi státuszú csoportokhoz – kutatásunk két almintájára egyaránt érvényes, hogy az alacsony társadalmi státuszú csoportok magasabb SDO értéke a két státuszcsoporthoz eltérően jellemző csoportstátusz értékelés következménye. A relatív depriváció elmélete (Finkel, et al, 1986) alapján jogos az a feltételezésünk, hogy az alacsony és a magas státuszú csoportok más-más referencia-csoporthoz (annak helyzetéhez) viszonyítva értékelik saját helyzetüket. A referencia-csoportokat nem mértük a kutatásban, ezért csak feltevésünk lehet: a magas státuszú csoporthoz viszonyítva, az alacsony státuszúak számára bizonyára a referencia-csoport is alacsonyabb státuszú. Ha ez igaz, akkor az alacsony társadalmi státuszúak nagyobb eltérést érzékelnek a saját és a magas státuszú csoport között, mint a magas státuszú csoportok. Kétségtelen, hogy mindez megfelelő magyarázata lehetne az almintákon belüli státuszcsoporthoz SDO átlagainak eltérésére, azonban a referencia-csoportok megítélését nem ismerjük, így másik magyarázati logikára támaszkodunk.

A szocio-kulturális változókra vonatkozó eredmények alapján feltételezhetjük, hogy a nemzeti radikálisok és a civil környezetvédők SDO átlagai közötti nem várt eltérést az almintákon belüli nem, életkor és a társadalmi státusz alapján képzett csoportok eltérő SDO átlagai magyarázzák.

Ennek ellenőrzésére a következőkben a két almintában külön-külön vizsgáljuk a szocio-kulturális jellemzők, mint magyarázó változókat, az SDO-t, mint függő változót tartalmazó lineáris regressziós modellt.

A nemzeti-radikális almintában nagyon gyenge a modell magyarázóereje (0.6 százalék) és csupán egy magyarázó változó (társadalmi státusz) hatása szignifikáns ($p \leq 0.05$). A civil-környezetvédő almintában a lineáris regressziós modell független változóinak gyenge a magyarázóereje (Adjusted R Squared: 0.022) és csak a nemi hovatartozás változónak volt szignifikáns hatása.

8. táblázat

Lineáris regressziós modell, függő változó SDO – NR alminta

	Beta	Sig
Nem (1: férfi, 0: nő)	0.019	0.848
Társadalmi státusz (főkomponens)	-0.178	0.042
Életkor (születési év)	0.032	0.753
Adjusted R Square (százalékban)	0.6	

9. táblázat

Lineáris regressziós modell, függő változó SDO – CE alminta

	Beta	Sig
Nem (1: férfi, 0: nő)	0.199	0.050
Társadalmi státusz (főkomponens)	-0.030	0.780
Életkor (születési év)	0.108	0.313
Adjusted R Square (százalékban)	2.2	

Amennyiben a szocio-kulturális változók befolyásoló hatását nézzük, az alávetett csoportnak tekinthető nemzeti radikálisokra jellemző magas SDO elsősorban (szignifikánsan) a társadalmi státusznak köszönhető: a minél kisebb státusz az SDO növekedését valószínűsíti. A domináns civil környezetvédő csoportra vonatkozó lineáris regressziós modellben a nemi hovatartozásnak volt szignifikáns hatása: minél nagyobb a nők aránya a csoportban, annál valószínűbb az alacsony SDO átlag.

I.3. Összefoglalás

A szociális dominancia elméletben értelmezett alávetett-domináns kategorizáció alapján - a domináns civil környezetvédőkhöz viszonyítva - az alávetett nemzeti radikális csoportot elsősorban a nemzeti attitűd, a tekintélyelvűség és a dogmatizmus jellemzi jobban, de az előítéletesség és az SDO átlaga is szignifikánsan magasabb az NR csoportban.

Az alávetett nemzeti radikális csoport nem várt (magasabb) SDO átlaga a csoport társadalmi státuszának és a domináns civil környezetvédő csoport nemi összetételének következménye. Annál inkább valószínű a szociális dominancia elméletnek megfelelő SDO átlag eltérés (a domináns csoport SDO átlaga magasabb, mint az alávetett csoport SDO átlaga), minél inkább magasabb a nemzeti radikálisok társadalmi státusza, illetve minél magasabb a nők aránya a civil környezetvédő csoportban.

Az SDO eltérő szocio-kulturális meghatározottsága mellett a kapcsolt skálák befolyásoló szerepéről sem tekinthetünk el. A nemzeti radikális csoportra annál inkább jellemző a

csoportdominancia és az egyenlőtlen társadalmi csoportkapcsolatok támogatása (magas SDO), minél inkább előítéletesek (és alacsony státuszúak) a csoporttagok. Ezzel szemben a civil környezetvédő csoport magas SDO átlagát a tekintélyelvűség (és a férfiak magas aránya) valószínűsíti. Másként fogalmazva: a civil környezetvédő csoporttól leginkább a nemzethez való kötődésben (nemzeti attitűd) eltérő nemzeti radikálisok csoportszintű egyenlőtlenség-preferenciáját (SDO) elsősorban a csoportközi előítéletesség és a társadalmi státusz határozza meg.

Vizsgálatunk egy nemzeti radikális szervezet világméretű, történetiszemléletéről sok tekintetben megerősítik, igazolják mindazt, amit erről a mozgalomról vagy ellenkultúráról vagy általában a szélsőségességről korábban leírtak (Weaver, 2006; Mudde 2005). Ez a vizsgálat azonban abban a tekintetben egyedülálló lehetőségeket hordoz, hogy egy konkrét, meghatározott, leírt közösség belső struktúráiba, identitásaiba, múlthoz való viszonyába enged betekintést szakszerűen rögzített interjúk illetve kérdőíves kutatás alapján végzett empirikus kutatás keretei között.

II. Ellentörténelem

II.1. Az interjúk

A kutatás kvalitatív részeként az 2010 végén felvett első beszélgetés egy fókuszcsoportos interjúvolt, amely célja a szervezet tagjai nemzetfelfogásának, magyarságtudatának, világnézetének megismerése, valamint az eszközüveg és az etikai kódex elemzése volt. A fókuszcsoportos interjú, amelyen a szervezet öt tagja vett részt, arra teremtett lehetőséget, hogy a résztvevők bemutathassák azon gondolataikat a felvetett témákkal kapcsolatban, amelyeket vallanak és a társaik előtt is vállalnak - így a közösségre jellemző és azt összetartó közös tudások, reprezentációk vizsgálatának különösen hatékony eszközének bizonyult. 2011 januárjában három egyéni interjú majd azt követően egy újabb fókuszcsoportos beszélgetés került rögzítésre, amelyben az egyéni életútjuk mellett olyan területekre kérdeztünk rá, amelyek az első interjú után részletesebb kifejtést igényeltek: a nemzeti jelképekre, a magyar történelem általuk fontosnak tartott fordulópontjaira és a történelmi emlékhelyekre.

Vagy mi az, ami egy nemzetet összetart? A történelme, az tartja össze. A nyelve, az öröksége, ezek tartják össze. Nem az internet, nem a liberalizmus, nem a hazug demokrácia, nem ezek tartják össze. (Első fókuszcsoportos interjú)

...gyakorlatilag mindamellelt, amik érdekelnek, ugye nekem a fő csapásvonalam az az őstörténelem. Tehát engem ez érdekel. Innentől kezdve számomra ez az irányadó, ez a mértékadó. Innentől kezdve nekem nagyon is befolyásoló tényező az, mert ha megtanultam, és utána gyakorlatilag vágyom a történelem után. És egyáltalán az anyanyelvtől kezdve engem minden érdekel, a filozófián keresztül minden, onnantól kezdve nem tud befolyásolni a párt, például. (Második fókuszcsoportos interjú)

A kutatás eredeti elsődleges vizsgálati szempontjai között nem szerepelt a múlthoz való viszony, a csoport történetiszemléletének és emlékezetének elemzése, azonban a résztvevők a fókuszcsoportos beszélgetés során maguk tulajdonítottak kiemelt jelentőséget ezeknek a kérdéseknek, így a megismételt egyéni interjúk és eaz újabb fókuszcsoportos beszélgetés során a kérdezők már múlttal, történelemmel kapcsolatban is fogalmaztak meg kérdéseket.

II.2. Szent István hátrakötött kézzel

Az alábbi párbeszéd a fókuszcsoporthoz tartozó interjú során hangzott el, és kulcsfontosságú annak megértéséhez, hogy a hagyományörző Szervezet tagjai hogyan viszonyulnak a múlthoz.

Kérdező: És ha időben egy kicsit visszalépnénk és játszunk el azzal a gondolattal, mintha én lennék Óz a nagy varázsló, szívesen visszavarázsolnátok az időt egy, ebbe a korszakba, ebbe a Horthy korszakba?

5. Interjúalany: Ez egy érdekes kérdés.

Kérdező: Mondjuk én vagyok az Óz.

1. interjúalany: Egy kicsit korábbra. A Horthy korszak az..., én személy szerint nem oda, kicsit korábbra. Meg lehessen akadályozni azt a folyamatot ami odáig juttatja majd a magyar királyságot, hogy megtörténhessen... egy kicsit korábban vissza.

2. interjúalany: Tehát Istvánnak hátrakötözni a kezét.

Kérdező: Én István vagyok, Szent István király.

2. interjúalany: Tehát onnantól kezdve, hogy a mi Arvisura aranylemezeinket beolvastotta, és ezzel, ugye behódolva teljesen Bizáncnak, és eltiintette a történelmünk nagy részét ezzel, tehát ezt azért, visszamennék és aztán úgy lepofoznám az öreget. (Első fókuszcsoporthoz tartozó interjú)

Szent István megbüntetésének oka egy fiktív hagyomány forrásainak megsemmisítése, egy olyan hagyományé, amely a magyar állam 1001-ben történő alapítását illetve a magyarság honfoglalását megelőző időszak mitikus történetét foglalja magában. Az aranytáblákról az *Arvisura* számol be, ami az interjú tanúbizonysága alapján kulcsfontosságú forrása a Szervezet tagjainál a mitikus nemzeti múltnak. Az *Arvisurák* az emberiség, a hun törzsszövetség és a magyarság történetét meséli el az elveszett őskontinensről, az *Ataisról* való kivándorlástól kezdve a hun törzsszövetség megalapításán át a hagyomány második világháború alatt való felfedezéséig. Minderről Paál Zoltán ózdi kohász közel 9000 oldalas hagyatéka számol be, amelyet a Püski Könyvesház adott ki (Paál 2003).

A történet szerint a második világháborúban finnugor származású szovjet ejtőernyős partizánok érkeztek Ózd környékére, és kiszabadították a munkaszolgálatos vasgyári munkás Paál Zoltánt. Közülük a manysi sámán, Szalaváré Tura – beteljesítve titkos küldetését – beszélgetései során átadta az *Arvisurák* hagyományát Paál Zoltánnak, és a hun törzsszövetség rovósámánjává avatta. Így az *Arvisurák* aranytáblára rótt hagyománya újra utat talált magyarsághoz, és Paál Zoltán lejegyezte illetve már saját történetével tovább is írta azt. Jóllehet a szerző is regének nevezi írását: „*Arvisura (igazszólás) – Regék a hun és a magyar törzsszövetség rovásírásos krónikájából*”, az *Arvisura*-hagyomány követői már nem hagynak kétséget a történetek igazságát illetően (Kozsdi, 2005; *Arvisura* honlap).

Az *Arvisura* kiválóan illeszkedik a magyarság primátusának igazolására törekvő nacionalista áltörténeti diskurzusba, jóllehet több olyan vonást hordoz, ami példa nélkülivé teszi ebben a „műfajban”. A legfontosabb, hogy a korábbi szerzők jellemzően a már meglévő, dokumentált forrásokat olvastak újra magyarul – pl. ékírásos agyagtáblákat Badiny-Jós Ferenc (1997) –, ezzel óriási támadási felületet nyújtva eredményeik ellen a történettudomány részéről. Az *Arvisura* viszont új forrást teremt, ráadásul monumentális terjedelemben, így pótolja az űrt, a nem létező hivatkozási alapot, az elhallgattatott hagyományt. Az *Arvisura* ezenkívül egy szintézis – rendszerbe foglal számos olyan történetet, amelyek korábban csak a szórványos és sokszor ellentmondó, nehezen összekapcsolható írásokból, tanulmányokból voltak megismerhetők, mint például a magyaroknak a hunokkal, parthusokkal és sumerekkel való

rokonsága, Szent Korona tan, Jézus szkíta eredete, stb. Véleményem szerint, nem véletlen, hogy az Arvisura lett ennek a nacionalista történeti diskurzusnak a „bestsellere” lett az elmúlt években, és ezt igazolja a Szervezettel végzett kutatás is: mindegyik interjújában, a fókuszcsoporthoz és az egyéni interjúkban is, utalnak rá, illetve konkrétan meg is nevezik Paál Ferenc regéjét a beszélgetőpartnerek.

Úgy gondolom, hogy a fent leírt kép – az államalapító király megbüntetése a Szent Jobb hátracsavarásával – nagyon kifejező megjelenítése több elemnek is. Az első az állammal, a hatalommal és az uralkodó diskurzussal való szembenállás. Az állam már a megalapításától kezdve elhallgattatja az igazságot, a régmúltat hordozó hagyományt, beolvasztja az azt hordozó aranytáblákat. A másik pedig ennek a hagyománynak a jellege: ez volt a dicsőséges múltja a magyarságnak, amikor a más népekkel szembeni felsőbbbsége, igazi karaktere megmutatkozott. Természetesen ez egy olyan múlt, ami a nemzeti büszkeség és a nemzeti felsőbbrendűség alapjául szolgálhat.

II.3. A Szent Korona

Szent István megbüntetése talán ellentmondásosnak tűnhet ahhoz a kiemelt szerephez képest, amit a Szent Koronának, a hagyományosan Szent Istvánnak tulajdonított ereklyének tulajdonítanak a Szervezet tagjai. A Szervezet esküszövege szerint is a belépők a „Szent Korona által sugallt egyetemes és örök isteni törvényekre” esküsznek fel, és a korona kiemelt jelentőségét az interjúalanyok is megerősítették:

Közülnök valónak mindenkinek a Szent Korona a legfelsőbb főméltóság, aki létezhet. Hiszünk abban, legalábbis én, személy szerint, hiszek abban, hogy az a fajta isteni kinyilatkozás, ami a magyar... végig követhető, és a Szent Korona akár eltorzított magyarázata mellett is hiszem azt, hogy egy felsőbb rendű hatalom irányítja a mi kis nemzetiünket, a Kárpát hazát, ugye természetes a történelem, Magyarország összes területét, illetve a Szent Korona országait, ugye ami valamikor egy egységes rendszert képezett. És ez a fajta isteni kinyilatkozás az én gondolatom szerint és megérzésem szerint az elkövetkezendőkben mindenféleképpen helyes irányba fogja terelni ezt az egész, pejoratív lesznek, szutykot, amiben most élünk. Ennek már közel van a vége, bizonyos vagyok benne. És visszatérve a Szent Koronának a hatalma illetve visszatérve az a fajta isteni akarat, ami a magyar nemzet fennmaradását és egyáltalán küldetését kell, hogy takarja. (Első fókuszcsoporthoz tartozó interjú)

Ebben a szövegben is világosan megfogalmazásra kerül, hogy a Szent Korona természetfölötti erők képviselője, amely kifejezi a történelem logikáját és irányítja a nemzetet és a *Kárpát hazát*. Ebben a kontextusban azonban a Szent Korona tan és a történelmi Magyarország függetlenségét és területi integritását legitimáló jelkép új jelentést kap. A Szent Korona „jogforrás”, az uralkodó és a nemzet és a korona alá tartozó területek egységét jelenti, a hozzá kapcsolódó jelentések szerint Szent István a korona képében felajánlotta az országot Szűz Máriának, hogy ezen a földi hatalmak már ne változtathassanak. Itt azonban van egy figyelemreméltó elem, ami már utal rá, hogy itt nem csak erről a hagyományos értelmezésről van szó.

A „Kárpát-haza” kifejezés ebben a diskurzusban nemcsak Nagy-Magyarországra hanem egy alternatív eredetmítoszra utal, arra hogy a magyarság volt Európa első kultúrateremtő népe, Európa első magas-kultúrája, és csak visszatért a Kárpát-medencébe, az őshazába, ahol már korábban is élt, és a magyarság etnogenezise is zajlott. Ezekben az írásokban a magyarságot a

neolit alföldi vonaldíszes kerámia kultúrával azonosítják, régészeti vagy akár genetikai „bizonyítékokat” is felvonultatva. Így, Árpád fejedelem honfoglalása nem egy erőszakos invázió volt, hanem *visszatérés*. Az Arvisura pedig nem hagy kétséget a Szent Korona sokkal ősbibb eredetével kapcsolatban sem: a korona alsó része Gilgamesz koronája volt, a ezzel koronázták meg Attilát is, amit majd I. László egyesíti a bizánci és egy harmadik (római) koronával (Paál 2003, 1172-1173), ezáltal uralkodik a keleti és nyugati kereszténységet vallókon és az ősi egyistenhit követőin is. Az interjúk során a beszélgetőpartnerek is a koronának egy ehhez legalábbis közelálló eredetmagyarázatára utalnak:

...nem onnan származik a Korona, ahonnan kaptuk, hanem az ugye, hogy hun Attilának is koronája volt, már jóval régebbi történet ez. Pártus korabeli, ugye van a párta, és egyáltalán, és, és mi történik a fedett koronákkal, ugye nem koronázási jelkép a Magyar Szentkorona, hanem ő fölötté már nincsen senki, csak az úr, tehát. A törvényesség a Szent Korona országai, a Szent Korona alatt lévő nemzetek védelme a Szűzanya által. (Első egyéni interjú)

Hasonló jelentést jelenít meg a Szervezet toborzó plakátja is (1. ábra). A hegytetőn Mária látható a Szent Koronával a fején és az interjúalanyok értelmezése alapján parthus ruhában:

Tehát hogy magad elé tudd képzelni ezt a plakátot illetve ezt a festményt, csodaszép szerintem, van egy domb, az meg fogalmaz mindent véleményem szerint, ami kiben és hová bízunk a szent korona és a történelem, Magyarok Nagyasszonya, aki pártus hercegnő, és pártus ruhában van megfestve. Tehát innentől kezdve lehet látni azt, hogy honnan jöttünk, hová megyünk, és mit akarunk. (Első fókuszcsoportos interjú)

3. ábra

A Szervezet toborzóplakátja (a szervezet nevét a zászlóról és a kép bal felső sarkából a Szervezettel kötött megállapodás szerint eltávolítottuk)

Az a gondolat, hogy Szűz Mária és Jézus nem zsidók voltak, hanem szkíták vagy parthusok, hosszú történetre nyúlik vissza (ld. pl. Zajti, 1999; Badiny Jós 1998), és nem is magyar sajátosság, a náci Németországban is árjásították Jézust (Weaver 2006, 124). A Magyarországon elterjedt változat szerint Mária egy parthus herceg lánya volt, a korona a fején (Badinyi Jós 1998), a „párta”, illetve a parthus ruházat is ezt igazolja. A koronát így már nem is feltétlenül Istvántól kapta, hanem uralkodóként is viselhette, mint ahogy Jézust is a Gilgames-koronával koronázták meg az Arvisura szerint (Paál, 2003, 374, ld. még Badiny Jós 1998). A Miasszonyunk Mária mögötti Nagy-Magyarország térkép üzenete is egyértelmű: a Szent Korona országait, a Kárpát-hazát – így az ország területi integritását isteni erők oltalmazzák.⁷

A magyarok uralmának jogosságát a Kárpát-medence fölött a „honfoglalás” kifejezés többszöri, világos elutasításával is legitimálni törekedtek az interjúalanyok.

Kérdező: Tehát ha a honfoglalásig vissza...

5. interjúalany: Olyan nincs.

1. interjúalany: Cseréljük ki ezt a szót. Ez hazatérés volt. Visszajöttünk. A honfoglalás az egy dinamikus dolog, az egy erőszakos dolog, és pontosan ezt akarják sulykolni. (Első fókuszcsoporthoz interjú)

Összefoglalóan elmondható, hogy a nacionalizmusnak az az igénye, hogy egy nép számára önálló államot hozzon létre, egy sajátos tartalommal egészül ki a Szervezet résztvevőinél: a magyarok voltak a Kárpát-medence első lakói, és az ország területének sértetlenségén a Magyarok Nagyasszonya örökös, így az 1920-ban, az első világháborút lezáró békeszerződések szerint elvesztett területek fölött továbbra is jogot formálhat a nemzet.

II.4. Emlékezet és ellentörténelem

Mindazt, amit a Szervezet tagjai a múltról vallanak, nehéz és leegyszerűsítő lenne a „történelem” vagy „áltörténelem” hagyományos címkéjével illetni. Hosszú évszázadokig a történelmet és a szakszerű, intézményesített történeti kutatást tekintették a múltra vonatkozó tudások egyetlen hiteles módszerének. A 20. század utolsó évtizedeiben azonban új nézőpontok teret követelése és az uralkodó diskurzusok kizárólagosságát megkérdőjelező posztmodern megközelítések egyszerre ingatták meg az akadémiai történetírás kizárólagos, privilegizált pozícióit. Ezek az új megközelítések elsősorban arra a kérdésre keresték a választ, hogy egyes speciális csoportok, akik kívül rekedtek a történetírás intézményesített diskurzusából, hogyan használták fel a múltat gondolataik, identitásaik megjelenítésére és átadására. Ebbe a vonulatba tartoznak a társadalmi emlékezetre (pl. Assmann 1992) és az emlékezhelyekre (Nora 2010) vonatkozó kutatások is, amelyek a történetírás mellett (vagy akár azzal szemben) létező, emlékezetben megőrzött és átadott múltat és annak diskurzusát vizsgálják.

Sok tekintetben rokon az emlékezettel Michel Foucault ellen-történetírás fogalma, amelyet egy 1975-ös előadásában (2003) említett először. Foucault egymással szembeállítva mutatta be a biblikus történetírást és a római történetet, és így két teljesen eltérő diskurzustípust vázolt

⁷ A Magyarok Nagyasszonya azonban nem csak parthus hercegnőként értelmezhető, hanem az Arvisurák mitológiájában Anyahita-Arvisura volt a Magyarok Nagyasszonya, aki az égi szekérrel Ataisra érkező intelligens lények vezetőjeként a tőle származó kiválasztottak ősanja is volt. Így alakjában a parthus hercegnő és az úrből érkezett ősanja alakja is ötvöződhet.

fel: a történetírást, amely az uralkodó hatalom diskurzusa, és célja a hatalom legitimizálása és támogatása, illetve az ellen-történetírást, amely célja nem a hatalom megerősítése, hanem éppen annak kritikája. Ez egy lázadó diskurzus, amely az elnyomottak emlékezetének feltámasztására törekszik, a szolgaságot, a száműzetést és a vereséget írja le és jellemzően manicheista kategóriákban (igazak-hamisak, zsarnokok-elnyomottak) gondolkodik (Domanska 2010, 166; Erős 2010).

Ewa Domanska dolgozta tovább részletesebben az ellen-történetírás koncepcióját, és az amerikai kontinensen elterjedt új humántudományok kutatásait írta le ezzel a fogalommal (Domanska 2010, Erős 2010). Ennek az átpolitizált, konfrontatív, kritikai irányzatnak a célja egyes elnyomott csoportok (faj, osztály, társadalmi nem) emancipációs törekvéseit követve az uralkodó diskurzus pozícióinak aláásása, és a változás talajának előkészítése. Úgy gondolom az interjúk alapján, hogy a Szervezet tagjainak múlthoz való viszonya sok tekintetben ezzel a diskurzustípussal mutat rokonságot, jóllehet számos eltéréssel. A legfontosabb ezek közül, hogy Ewa Domanska koncepciója szerint az ellen-történetírást és az új humántudományokat mégis a szaktudományon belül művelik, és képviselői idővel beléphetnek az uralkodó diskurzusba. Az interjúalanyoknak azonban ilyen igényük nincs, nem történészek. Ellen-történetírásnak véleményem szerint azt a lassan könyvtárnyi irodalmat lehet tekinteni, amit az interjúalanyok vitathatatlanul felhasználtak valamilyen formában múltjuk konstruálásakor. Ennek egyes képviselői valóban tudományos fokozatokat viselnek (prof. Badiny Jós Ferenc), könyvsorozatokat szerkesztenek, konferenciákat szerveznek és a tudásreprodukció intézményesített formáit ostromolják (Weaver 2006, 124). Így az interjúk alapján véleményem szerint a leginkább az állapítható meg, hogy az interjúk egy ellenkultúra és egy ellen-történetírás sikeres egymásra találásáról tanúskodnak.

Így a múlthoz való viszonyt, amit az interjúalanyok kifejeztek, leginkább egy ellen-történetírás által inspirált emlékezetként, múltképként lehet jellemezni. Ahogy Homérosz is írta az Odüsszeiában: „hisz még senki se tudta, miképpen esett születése” (Hom. Od. I. 216.) – azaz mindent, amit a múltból tudunk, kívülről kapunk, és az alapján konstruáljuk. Azonban azt, hogy milyen történeteket választunk, fogadunk el igaznak, döntően meghatározzák társadalmi attitűdjeink, várakozásaink és elvárásaink. Még a „hivatalos” történetírásból is egymásnak ellentmondó történetek közül válogatva konstruálhatunk múltat, de az interjúalanyok következetesen a hivatalos történetírás mezsgyéjén kívülről választottak. „...engem a történelemnek sosem az a része érdekelt, amit megtanítanak, hanem mindig azok a kicsik, amiket kihagytak...” – fogalmazta meg egy egyéni interjú során egy résztvevő.

A mátrix, a hamis mátrix. Könyörgöm, mikor, például a katalóniai csatáról, mikor beszélnek történelemből? Vagy a pozsonyi csatáról? Vagy egyáltalán olyan történelmi formáló, sőt... Ugye mondhatjuk azt, hogy néhány csatát, néhány dolgot olyan szinten tüntetnek fel, ami gyakorlatilag... ugye úgy megy ki adott esetben a gyerek történelem óráról, hogy b... meg, hát én magyar vagyok? Elmehetnek a...” (Második fókuszcsoporthoz tartozó interjú)

Ellenállásukat nem csak a történetek kiválasztásával fejezték ki, hanem nyíltan támadták a hivatásos történetírás intézményrendszerét is.

Kérdező: ...akik ott a Magyar Tudományos Akadémián ott ülnek fönn...

5. interjúalany: Még beszélni sem tudnak magyarul.

1. interjúalany: És ugye a Habsburg ház után és attól folyamatosan ugye meghamisítják a történelmünket, hogy ne legyen miről beszélni. Ne legyen az, hogy a gyermek történelem

óra után libabőrösen jön ki, hanem ááh, de egy bukott, vesztes, ááh, nem is érdemes róla beszélni.

5. interjúalany: Nyelvtan óráról pedig úgy jön ki, hogy hordalék nyelv a magyar, holt ott ez az első nyelv ami létezett. (Első fókuszcsoporthoz interjú)

Ahogy ebből és más szövegekből is megállapítható, az ellenséget a Magyar Tudományos Akadémia jeleníti meg, amely meghamisítja a történelmet és megfosztja azt annak nemzeti büszkeségre okot adó történeteitől. Az egyesület weblapja tartalmaz például szerző nélkül, de webhelyre való hivatkozással megadott szöveget (Kik is vagyunk, kik értékelnek?). Ez az interjuten terjedő szöveg például személy szerint Glatz Ferencet, az MTA korábbi elnökét támadja egy állítólagos kijelentése alapján.

Érdemes idézni Glatz Ferenc írását a Magyarok Krónikája c. műből melyben a Tudományos Akadémia elnöke a következőket írta a magyar nemzet őseiről:

„Ezek a primitív hordák, akiknél a gyermek és nőgyilkosság régi tradíció...görbe lábú gyilkosok, primitív hordák, nyelvük nem lévén, a sokkal műveltebb szláv törzsek szavait lopták el...” (Kik is vagyunk, kik értékelnek?)

Maga a „Glatz idézet” még szélesebb körben terjed, az internetes keresőprogramok több, mint száz szó szerinti találatot adnak különböző weboldalakról (a Google például 182 esetet adott meg), amelyek szó szerint idézik ezt a mondatot – jöllehet nyilván ezt nyilván nem írta le Glatz Ferenc.⁸ Ezek a honlapok különféle forrásokat jelöltek meg (televíziós beszélgetés, Magyarok Krónikája c. enciklopédia), de valószínűleg itt egymástól másolt, „kopipésztelt” szövegről van szó (ugyanis még a pontok száma is azonos), aminek a széles körben való elterjedése mutatja, hogy az internetes források milyen fontos szerepet játszanak ezeknek a forrásoknak a terjedésében. Végeredményben, ebben a szövegben is a történelem meghamisítása, a nemzeti büszkeség letörése jelenik meg vádként az uralkodó diskurzussal szemben. Ennek az intézményesített, szakszerű történetírásnak az egyik szimbóluma az Akadémia és annak korábbi elnöke.

Az interjúk alapján a magyarság történetének két időszaka bizonyult kiemelkedően fontosnak a Szervezet tagjainak emlékezetében, múltképeiben: a mitikus régmúlt és a huszadik század. A régmúlt, melynek (negatív) lezárása⁹ s szent istváni államalapítás, mindenképp a dicsőséges elemeket hordozza: Attila hódításai, az írás és a magaskultúra meghonosítása Európában, az ősi kultúra rovásírással történő megőrzése mind büszkeségre adnak okot. Mint ahogy az államalapítás után – egy közös beszélgetést többször is felidézve beszéltek Búvár Kund hősies helytállásaként elbeszélte pozsonyi csatáról.

...de a pozsonyi csatát én rettentően kiemelném, ugye, mit Búvár Kund... hát könyörgöm hát egy mesébe, – egy idézőjelbe tettem most a mesét ugye, – egy mondába belebújtatva, egy hatalmas csata, amit a gyerekeink nem tudnak, nem úgy élik meg, hogy úristen nem

⁸ A Magyarok krónikája 8. oldalán ezt írja: „De - hasonlóan a többi félnomád néphez - a föld magántulajdonának fogalmát nem ismerik. Számukra semminek, ami a letelepült életmódhoz tartozik, nincs különösebb értéke. Az emberi élet értéke is csekély. Az ellenség teljes elpusztítása, gyermekek, anyák megölése is természetes velejárója a harcnak. Mint bátor és kegyetlen harcosok jelennek meg a Kárpát-medencében a 9. század végén.” (Glatz, 1996, 8)

⁹ „a lehető legnagyobb érvágást csinált a magyar nemzet az, ugye, Istvánunk. Azzal, hogy ugye Gizella is Bizánc nyomására azokat az Arvisura arany lemezeket, amelyekre róva volt a magyar nemzet történelme, azokat beolvasztotta. Tehát innentől kezdődött el, innentől kezdve ugye tiltották, tüzzel, vassal úzték azt, aki esetleg templomokban, meg egyáltalán fellelhető módon ugye a rótt történelmünk még, még nyomokban megtalálható volt, ő volt az első kutya ebben a történelemben” (Első egyéni interjú)

*úgy jövök ki arról a történelem óráról, hogy magyar vagyok, és ilyen nép nincs a Földön.
(Harmadik egyéni interjú)*

A közelmúlt története azonban vereségek sorozata dominál (jóllehet Horthy Miklós szerepét egyértelműen és kiemelkedően pozitívan értékelték), amely során a nemzet ellenségei megmutatkoztak: cionisták, a Kis-Antant, a kommunisták, a nyilasok, a média, a politikusok, a FIDESZ, az MSZP. Erre a történeti korok közötti kettősségre utal az is, amit lakóhelyük környékén található történelmi emlékhelyekre vonatkozó kérdésre adtak válaszul: a honfoglalás kori fejedelmi temető Karoson illetve a trianoni békeszerződéssel szembeálló Székely hadtest fegyverletétele 1919-ben.

A történeti múlt felé fordulás egyik fő célja a hiányzó nemzeti tekintély, örökség megtalálása, amely a nemzeti büszkeség vagy felsőbbrendűség alapjául szolgálhat – ezt főleg a mitikus régmúlt szolgáltatja. Emellett ez a gyakorlat az uralkodó történelmi diskurzussal való nyílt konfrontációval ki is fejezi a hatalommal szembeni ellenállását, zsarnokinak, nemzetellenesnek beállítva azt. A közelmúlt történeteire fordított intenzív figyelem is a nemzet ellenségeinek és tönkrevőinek, így a szubkultúra tagjait marginális szerepbe kényszerítő erőknél a beazonosítását szolgálja. Fontos funkciója még az ellen-történetírás által inspirált emlékezetnek, hogy legitimálja a Magyar Királyság korábbi részeire irányuló potenciális területi követeléseket is.

Kérdező: Oké. De hogyha nem fogadod el, tehát nem tartod...

Interjúalany: Akkor lázadok a rendszer ellen, és reakciós vagyok.

Kérdező: És akkor ezzel mit érsz el?

Interjúalany: Azzal mit érek el? Gyakorlatilag nem adom fel az identitásomat, és abban a szent pillanatban, amikor adott esetben fordul a kocka, akkor tovább vihetem az identitást. (Második fókuszcsoporthoz tartozó interjú)

II. 5. Összegzés

A Szervezet 2006 után új lendületet kapó nemzeti radikális mozgalom és szubkultúra egyik képviselője, és tagjai a szélsőségesen pozitív nemzeti attitűd, a nacionalizmus köré szervezik identitásukat. Az interjúk bizonyossága alapján megállapítható, hogy a szervezet tagjainak erős nemzeti attitűdje maga mögé utasít és elhomályosít minden egyéb potenciális identitást (helyi és regionális), sőt, a nemzetközi dimenzióban (EU, globalizmus) negatív attitűdökkel jár. A történelem fontos szerepet játszik ezen attitűdök megjelenítésében, ez a műltszemlélet a már régóta létező nacionalista-romantikus ellentörténet-írásból táplálkozik és ennek segítségével hoz létre egy olyan emlékezetet, amely már alkalmas a szervezetre jellemző viszonyulások, identitások, reprezentációk kifejezésére. Ennek az emlékezetnek, múltnak két súlypontja van: a nemzeti büszkeségre okot adó mitikus múltat hordozó elveszett tradíció (amely már az uralkodó diskurzussal szembeni ellenállást is magában foglalja), illetve közelmúlt története, amely sokkal inkább a kudarcot okozó erőkké váló szembefordulás indoklására és a vereségekkel járó áldozat-szerep alapjául szolgál.

HIVATKOZOTT IRODALOM

- Adorno, T. W., Brunswik, E.F. , Levinson, D.J. Sanford, R. (1969): *The Authoritarian Personality*. New York: Norton. 110-111.
- Altemeyer, B. (1988): *Enemies of Freedom. Understanding Right-Wing Authoritarianism*. San Francisco, London: Jossey-Bass.
- Arvisura honlap. <http://www.freeweb.hu/arvisura/index.html>, Utolsó látogatás: 2011. március 31.
- Assmann, Jan 1992. *Das kulturelle Gedächtnis : Schrift, Erinnerung und politische Identität in frühen Hochkulturen*. München: C.H. Beck
- Badiny Jós Ferenc (1997). *Kaldeától Ister-Gamig*. Budapest: Orient.
- Badiny Jós Ferenc (1998). *Jézus király, a pártus herceg*. Budapest: Ősi Örökségünk Alapítvány
- Bakay Kornél, Varga Géza (1997). *Rabló, nomád hordák inváziója - avagy a kincses Kelet örököseinek honalapítása?* Budapest: Írástörténelmi Kutató Intézet.
- Bogardus, E. S. (1928): *Immigration and Race Attitudes*. Boston: D.C. Heath and Company.
- Csepeli, György, Murányi István, Prazsák Gergő (2011): *Új tekintélyelvűség a mai Magyarországon: társadalmi csoportok hierarchiájának látásviszonyai*. Budapest: Apeiron Kiadó.
- Csepeli, Gy. (1989): *Structures and Contents of Hungarian National Identity*. Frankfurt am Main: Peter Lang.
- Csepeli, Gy. (1997): *National Identity in Contemporary Hungary*. Social Science Monographs, Boulder, Colorado. ARP, Inc.Highland Lakes, NJ. Distributed by Columbia University Press, New York.
- Dekker, H. and Malova, M. (1997): *Nationalism and its explanations*. Paper presented at the first Dutch-Hungarian Conference on Interethnic Relations. Wassenaar: NIAS.
- Dekker, H. et al. 2003. Nationalism and Its Explanations. *Political psychology* 24. 345-376.
- Dekker, H., Malová, D., and Theulings, R. (1996): What makes a Slovak a nationalist? A case study. In: Farnen, R.F., Dekker, H., Meyenberg, R. and German, D.B. (eds) *Democracy, socialization and conflicting loyalties in East and West. Cross-national and comparative perspectives* New York: St. Martin's. 139-164.
- Dekker, H., Malová, D. and Hoogendoorn, S. (2003): Nationalism and Its Explanations. *Political Psychology*, 24 (2): 345-376.
- Domanska, Ewa 2010. Az ellen-történetírás mint az elnyomottak ideológiája (Reflexiók az új humántudományok Múlt-képéről) Transl: Cs. Lévai. *Aetas* 2010: 165-174.
- Enyedi , Zsolt- Erős, Ferenc- Fábián, Zoltán (2002): Authoritarianism and Prejudice in Present-Day Hungary (with Ferenc Erős and Zoltán Fábián) In: *Karen Phalet and Antal Örkény (eds.) Ethnic Minority and Inter-Ethnic Relations in Context: A Dutch Hungarian Comparison*. Aldershot: Ashgate, 2002, 201-215.
- Enyedi Zsolt-Fábián Zoltán- Sík Endre (2004): Nőtték-e az előítéletek Magyarországon? Antiszemitizmus, cigányellenesség és xenofóbia változása az elmúlt évtizedben. In: Kolosi Tamás- Tóth István György-Vukovich György: *Társadalmi Riport 2004*. Budapest, Tárci, 2004. 375-399.

- Erős Ferenc- Fábíán Zoltán (1999): Az etnikai előítéletek kialakulásáról. *Educatio*. Nyár, 235-375.
- Erős Vilmos 2010. "Posztkoloniális értelmiséginek tartom magam." Beszélgetés Ewa Domanska lengyel történésszel. *Aetas* 2010: 156-164.
- Fábíán Zoltán (1999): *Tekintélyelvűség és előítéletek*. Új Mandátum, Budapest.
- Finkel, Steven E.-James B. Rule (1986): Relative Deprivation and Related Psychological Theories of Civil Violence: A Critical Review. In: *Research in Social Movements, Conflicts and Change*, 9, 47-69.
- Foucault, Michel 1999. *A tudás archeológiája*. Fordította Perczel István. Budapest: Atlantisz Kiadó.
- Foucault, Michel 2003. Society Must Be Defended, in *Society Must Be Defended: Lectures at the College de France, 1975–76*, eds. Mauro Bertani, Alessandro Fontana, New York: Picador.
- Glatz Ferenc (szerk.) 1996. *Magyarok krónikája*. Budapest: Officina Nova.
- Heaven, P.C.L., Bucci, S. (2001): Right-wing authoritarianism, social dominance orientation and personality: an analysis using the IPIP measure. *European Journal of Personality*, Volume 15, Issue 1, 49–56.
- Hiel A.V., Mervielde, I. (2002): Explaining Conservative Beliefs and Political Preferences: A Comparison of Social Dominance Orientation and Authoritarianism. *Journal of Applied Social Psychology*, Volume 32, Issue 5, pages 965–976,
- Hutton, P. H. 1993. *History as an art of memory*. Hanover: UP of New England.
- Iggers, Georg G. 1997. *Historiography in the Twentieth Century: From Scientific Objectivity to the Postmodern Challenge*. Hanover: Wesleyan University Press.
- Jost, J. & Thomson, E. (2000): Group-based dominance and opposition to equality as independent predictors of self-esteem, ethnocentrism, and social policy attitudes among African Americans and European Americans. *Journal of Experimental Social Psychology*, 36. 209-323.
- *Kik is vagyunk, kik értékelnek?*
<http://blog.xfree.hu/myblog.tvn?SID=&pid=78603&n=lambert>. Utolsó látogatás: 2011. április 12.
- Kozsdi Tamás 2005. *A magyar ősemlékezet és az Arvisura világkép*. Budapest: Gondolatház Könyvek.
- Landonde, R.N., Giguère, B., Fontaine, M., Smith, A. (2007) : Social Dominance Orientation and Ideological Assymetry in Relation to Interracial Dating and Transracial Adoption in Canada. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, Vol. 38 No. 5. September 2007. 559-572.
- Mesterházy Zsolt 2003. *A magyar ókor*. Budapest: Kárpáti Ház.
- Mudde, Cas 2005. *Racist Extremism in Central and Eastern Europe*. Routledge
- Murányi, I. (2005): *Identitás és előítélet (Identity and prejudice.)* Budapest: ÚMK.
- Murányi, I., Puuronen, V., and Zuev, D. (2010): Lifeform: An Explanation of Prejudices of Young People. *Journal of Social Research & Policy* (forthcoming)
- Nora, Pierre 2010. *Emlékezet és történelem között : válogatott tanulmányok*. Vál. szerk. K. Horváth Zsolt. Budapest: Napvilág.
- Paál Zoltán 2005. *Arvisura (igazszólás) I-II. Regék a hun és magyar törzsszövetség rovásírásos krónikájából*. Budapest: Püski.
- Pratto, F., Sidanius, J., Lisa M. Stallworth, L.M., Malle, B.F. (1994): Social Dominance Orientation: A Personality Variable Predicting Social and Political Attitudes. *Journal of Personality and Social Psychology*, Vol 67. No. 4, 741-763.

- Rokeach, M. (1960): *The Open and the Closed Mind. Investigations into the nature of belief systems and personality systems.* New York:Basic Books.ch.4. The Measurement of Open and Closed Systems. 71-108.
- Schmitt, M., Branscombe, N. & Kappen, D. (2003): Attitudes toward group-based inequality: Social dominance or social identity? *British Journal of Social Psychology*, 42, 161-186.
- Shana Levin (2004): Perceived Group Status Differences and the Effects of Gender, Ethnicity, and Religion on Social Dominance Orientation. *Political Psychology*, Volume 25, Issue 1, 31–48.
- Sidanius, J. and Pratto, F. (1999): *Social Dominance. An Intergroup Theory of Social Hierarchy and Oppression.* Cambridge, 1999, Cambridge University Press.
- Sidanius, J., Levin, S., Liu, J., Pratto, F. (2000): Social dominance orientation, anti-egalitarianism and the political psychology of gender: an extension and cross-cultural replication. *European Journal of Social Psychology*, Volume 30, Issue 1, pages 41–67.
- Weaver, Eric B. 2006. *National narcissism. The intersection of the nationalist cult and gender i Hungary.* Oxford: Peter Lang.
- Wilson, M.S., Liu, J.H. (2003): Social dominance orientation and gender: The moderating role of gender identity. *British Journal of Social Psychology*, Volume 42, Number 2,187-198.

FÜGGELÉK

Az Eskü szövege:

„Egy Igaz Teremtő Úr Isten!

Dicső őseink iránti tisztelettől és utódainkért érzett felelősségtől vezérelve, szabad akaratomból, én XY esküszöm, hogy életemet a Szent Korona által sugallt egyetemes és örök Isteni törvényekhez igazítom.

Fogadom, hogy szülőhazámat, az öröktől fogva létező Kárpát hazát, minden külső és belső ellenségtől megvédelmezem, ha kell életemet és véretem föláldozva is. De tiszteletben tartom az élet szentségét, földi élő környezetünket segíték megőrizni utódaink számára.

Fogadom, hogy békében a köz javát szolgálom, magyar testvéreim boldogulására, családom, nemzetem és az emberiség fölemelkedésén munkálkodom. Őseink reánk bízott hagyatékát, nemzetünk élő műveltségét igyekszem megőrizni és gyermekeinknek átadni. Vállalásomban Jézus Urunk irgalma, a Boldog Asszonyunk szeretete, és a Szent Korona oltalma vezessen.

Isten engem úgy segítjen!"

A felhasznált skálák itemei:

A Szociális Dominancia Orientáció skála itemei. (*Mennyire ért Ön egyet a következő kijelentésekkel? Kérem, hogy az iskolai osztályzatok segítségével válaszoljon! Az egyes jelentse azt, hogy egyáltalán nem ért egyet, az ötös pedig azt, hogy teljes mértékben egyetért.*)
Támogató itemek: 1. Vannak olyanok, akik alacsonyabb rendűek, mint mások. 2. Céljainkat

néha csak erőszakkal érhetjük el. 3. Jogos, hogy egyeseknek több esélyük van az életben. 4. Az előrejutáshoz néha másokat el kell nyomni. 5. Valószínűleg jó, hogy egyesek fent, míg mások lent vannak. Elutasító itemek: 6. Jó lenne, ha az emberek egyenlők lennének. 7. Mindenkinek egyenlő esélyt kell adni az életben. 8. Ha az emberek egyenlők, akkor nincs annyi probléma. 9. A jövedelmek egyenlőségére kell törekedni. 10. Senki sem uralkodhat a társadalomban.

A Dogmatizmus skála itemei. (*Mennyire ért Ön egyet a következő kijelentésekkel? Kérem, hogy az iskolai osztályzatok segítségével válaszoljon! Az egyes jelentse azt, hogy egyáltalán nem ért egyet, az ötös pedig azt, hogy teljes mértékben egyetért.*) 1. A világ, amelyben élünk, nagyon magányos hely. 2. Nem meglepő, hogy az emberek manapság félnek a jövőtől. 3. A társadalmi haladás összefügg hajdani dicső és elfeledett múltunkkal. 4. Ha valaki nem hisz valami nagy ügyben, jobb, ha nem is él. 5. A sokféle világnézet közül csak egy lehet igaz. 6. A politikai alku legtöbbször eredeti álláspontunk elárulása. 7. Az emberek vagy az igazság oldalán állnak vagy nem. 9. Jobb egy halott hősnek lenni, mint egy élő gyávának. 10. Inkább „nagy ember” lennék, mint boldog. 11. A nemes eszme érdekében még az erőszak is elfogadható. 12. Meg kell bízni a vezetőkben, ha el akarunk igazodni a világban. 13. Az ember önmagában gyámoltalan és nyomorult lény.

A Tekintélyelvűség-skála itemei. (*Mennyire ért Ön egyet a következő kijelentésekkel? Kérem, hogy az iskolai osztályzatok segítségével válaszoljon! Az egyes jelentse azt, hogy egyáltalán nem ért egyet, az ötös pedig azt, hogy teljes mértékben egyetért.*) 1. Sok fiatalból hiányzik az elszántság, hogy a hazáért éljen és dolgozzon. 2. Mindenkinek fel kell emelnie a szavát az etnikai kisebbségek megkülönböztetése ellen. 3. Minden párt érintett a korrupcióban. 4. Kár, hogy megszűnt a kötelező katonai szolgálat, mert ez jó hatással volt a fiatal férfiakra. 5. Ha nem tetszik valami, akkor ki kell vonulni az utcára tiltakozni ellene. 6. Egymással versengő pártok nélkül is jól működhet a demokrácia. 7. Egy olyan határozott vezetőre van szükségünk, aki erős kézzel irányítja az országot. 8. Az egyszerű, hétköznapi emberek véleménye sohasem számít a politikában. 9. Ameddig az iskolákban tilos a testi fenyegetés, a pedagógusok nem tudnak rendet tartani. 10. A politikusok csak a saját hasznukat nézik, nem törődnek a választópolgárokkal. 11. A politikai vezetők kiválasztásának legjobb módszere a szabad választás. 12. A mai válsághelyzetben a pártvitákat kizáró, erőskezű kormányzásra lenne szükség. 13. A homoszexuálisokat ugyanolyan jogok illetik meg, mint a heteroszexuálisokat. 14. A gyerekeknek mindig mindenben hallgatniuk kell szüleikre.

A Diszkriminancia-skála itemei. (*Elfogadná-e vagy nem, ha szomszédja ... lenne?*) 1. cigány, 2. zsidó, 3. bűnöző, 4. elmebeteg, 5. értelmi fogyatékos, 6. homoszexuális, 7. liberális, 8. kommunista, 9. nyilas, 10. bevándorló, 11. vallási szekta tagja.

A Nemzeti attitűd-skála itemei. (*Mennyire ért Ön egyet a következő kijelentésekkel? Kérem, hogy az iskolai osztályzatok segítségével válaszoljon! Az egyes jelentse azt, hogy egyáltalán nem ért egyet, az ötös pedig azt, hogy teljes mértékben egyetért.*) 1. Magyarok érzem magam. 2. Általában jobban szeretem a magyar népet, mint más népeket. 3. Büszke vagyok arra, hogy magyar vagyok. 4. Jobb lenne, ha a nem magyarok elköltöznének Magyarországról. 5. Azt érzem, hogy Magyarország a hazám. 6. Szerintem minden magyarnak Magyarországon kellene élnie. 7. Jó érzés magyarnak lenni. 8. Életem nagy részét inkább Magyarországon szeretném leélni, mint bármely más országban. 9. Úgy érzem, közös gyökerek, közös származás köt össze a magyarokkal. 10. Szeretem a magyar nyelvet. 11. A magyaroknak nem szabadna keveredniük másokkal. 12. Büszke vagyok Magyarországra. 13. Általában kedvelem a magyar népet. 14. Magyarország a legjobb ország, ahol élni lehet. 15. Általában inkább szeretek magyarokkal érintkezni, mint más országból jövő emberekkel. 16. Szeretem Magyarországot. 17. Azt érzem, a magyarok egy nagy családot alkotnak, amelyhez én is

tartozom. 18. Büszke vagyok arra, amit a magyarok véghezvittek. 19. Általánosságban a magyarok különbek a nem magyaroktól.